

УДК 378.4 (477.87) (092) Полюжин : 80 (=11)
DOI <https://doi.org/10.32782/tps2663-4880/2025.42.3.31>

ПРОФЕСОР МИХАЙЛО ПОЛЮЖИН: ЖИТТЄВИЙ ТА НАУКОВИЙ ШЛЯХ

PROFESSOR MYKHAYLO POLUZHYN: LIFE AND SCIENTIFIC PATH

Медведь М.М.,

orcid.org/0000-0001-8275-9026

кандидат філологічних наук,

доцент кафедри української мови, директорка

Наукової бібліотеки Державного вищого навчального закладу

«Ужгородський національний університет»

У статті досліджується життєвий та науковий шлях видатного українського лінгвіста в галузі англійської філології, провідного вченого-мовознавця Ужгородського національного університету, професора Михайла Михайловича Полюжина.

Основним завданням дослідження стало простеження життєвого шляху вченого, який об'єднав віхи як особистого, так і наукового утвердження науковця, його стремління до освіти і наукової реалізації. Феноменальні здібності лінгвіста Михайла Полюжина ґрунтуються на великому потенціалі працелюбства та служіння філологічній науці. За час своєї професійної діяльності, яка розпочалася з шкільного вчителювання, упродовж життя Михайло Полюжин досяг великих наукових вершин, сміливо поєднуючи в них кадрові посадові обов'язки з науковими дослідженнями, що підтверджено його науковими ступенями і вченими званнями. Будучи знаним науковцем, професор Михайло Полюжин завжди залишався надійним наставником молоді, бо вмів проникливо побачити наукову перспективу молодого покоління, що дало йому змогу підготувати цілу плеяду кандидатів філологічних наук зі спеціальності «Германські мови». Самовідданим служінням науці Михайло Михайлович Полюжин отримав заслужене визнання колективів, в яких йому доводилось працювати, так і визнання його заслуг державою і світовою спільнотою науковців.

Науковий спадок, залишений ученим-германістом Михайлом Полюжиным, входить у наукову скарбницю як української лінгвістичної науки, так і світової. Ім'я Михайла Полюжина золотими літерами вписано в історію становлення філологічної науки Ужгородського національного університету, а багато вчених-лінгвістів залишаються вдячними йому за наукову підтримку.

Ключові слова: Михайло Полюжин, Ужгородський національний університет, українські вчені-германісти, життєвий та науковий шлях, наукова школа професора Михайла Полюжина.

The article examines the life and scientific career of the outstanding Ukrainian linguist in the field of English philology, a leading linguist at Uzhhorod National University, Professor Mykhaylo Mykhaylovych Poluzhyn.

The main task of the study was to trace the life path of the scientist, who combined the milestones of both personal and scientific affirmation of the scientist, his aspiration for education and scientific realization. The phenomenal abilities of the linguist Mykhaylo Poluzhyn are based on the great potential of hard work and service to philological science. During his professional career, which began with school teaching, Mykhaylo Poluzhyn achieved great scientific heights throughout his life, boldly combining his staff duties with scientific research, which is confirmed by his academic degrees and titles. Being a well-known scientist, Professor Mykhaylo Poluzhyn always remained a reliable mentor to the youth, because he was able to insightfully see the scientific prospects of the younger generation, which gave him the opportunity to prepare a whole galaxy of candidates of philological sciences in the specialty "Germanic Languages". Through his selfless service to science, Mykhaylo Mykhaylovych Poluzhyn received well-deserved recognition from the teams in which he worked, as well as recognition of his merits by the state and the world community of scientists.

The scientific legacy left by the German scholar Mykhaylo Poluzhyn is included in the scientific treasury of both Ukrainian and world linguistic science. Mykhaylo Poluzhyn's name is inscribed in golden letters in the history of the formation of philological science at Uzhhorod National University, and many linguists remain grateful to him for his scientific support.

Key words: Mykhaylo Poluzhyn, Uzhhorod National University, Ukrainian German scholars, life and scientific path, scientific school of Professor Mykhaylo Poluzhyn.

Постановка проблеми. Ужгородський національний університет був і залишається надійною базою становлення багатьох науковців, чий імена стали гордістю звитяг української мовознавчої науки. Серед відомих мовознавців імена Василя Німчука, Йосипа Дзензелівського, Василя Добоша, Кирила Галаса, Павла Чучки, Михайла Сюська, Василя Лавера та ін. У стінах Ужгородського університету пройшло становлення Петра Лизанця, Івана Сабадоша, Валентини

Статєєвої, Валентини Барчан, Юрія Бідзілі, Наталії Венжинович, Світлани Пахомової та інших сучасних талановитих науковців, які гідно продовжують нести мовознавчі стяги й дотепер. Серед знаних закарпатських лінгвістів особливою шанують нести мовознавчі стяги й дотепер. Серед знаних закарпатських лінгвістів особливою шанують огорнуте ім'я Михайла Полюжина, вченого, відомого не лише на теренах України, а й світу.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Цьогоріч минуло 80 років із дня народження Михайла Михайловича Полюжина – відомого

українського вченого, земний шлях якого, на превеликий жаль, завершився за декілька місяців до його ювілею. Наше дослідження виконане на основі архівних матеріалів, найбільш вагомим праць М.М. Полюжина та біобібліографічного покажчика [1; 2; 3; 4]. Ми ставимо перед собою **завдання** описати життєвий та науковий шлях Михайла Михайловича Полюжина та його внесок у розвиток сучасних лінгвістичних досліджень.

Виклад основного матеріалу. Життя професора – приклад високого служіння лінгвістичній науці у галузі англійського словотворення, теорії номінації, лінгвоконцептології, когнітивної лінгвістики і свідченням цьому є його наукові праці, статистика цитування яких сягає понад тисячі відображень. До прикладу, монографія «Функціональний і когнітивний аспекти англійського словотворення» (1999), в якій розглянуто широкий спектр питань щодо контекстно зумовлених способів утворення похідного слова, його функціонально-когнітивних характеристик, процитована дослідниками 292 рази, а стаття «Поняття, концепт та його структура», завданням якої стало виявлення й опис закономірностей, що ґрунтуються на зв'язку структури концепту з ментальними процесами в мисленні людини, процитована в 140 джерелах науковців.

Ніяк не поступаються в цитуванні і публікації вченого. До прикладу, стаття «Типологія й аналіз концептів», опублікована в журналі «Іноземна філологія» в 2009 році. У ній автор запропонував докладну класифікацію концептів та описав їх відмінності від інших структур репрезентації знань про навколишню дійсність, зробив висновок про те, що концептуальний аналіз спрямований на виявлення змісту концептів, формалізацію того, що притаманне інтуїції та наявне в колективному несвідомому й виражається мовленням. Таких прикладів цитування праць професора Михайла Полюжина можна наводити безліч і це враховуючи, що електронне відстеження цитованості активізувалося винятково після оцифрувань друкованих видань, до якого активно долучилася Наукова бібліотека Ужгородського національного університету та особисто родина Полюжиних.

Інституційний репозитарій Ужгородського національного університету залучив до свого електронного сховища 124 праці М. Полюжина, які побачили світ із 1975 року по 2024 рік, і це лише частина наукового спадку вченого. Нині ім'я Михайла Полюжина відоме всьому світу, адже на його дослідженнях міцніло не одне покоління лінгвістів.

Наукове визнання вченим дається нелегко і прикладом цьому є наукове становлення професора Михайла Полюжина.

Михайло Михайлович Полюжин народився 22 січня 1945 року в селі Літиня Дрогобицького району Львівської області, за декілька місяців до закінчення Другої світової війни. У своїй автобіографії (датованій 27 лютого 1985 року) він написав: «...народився в сім'ї селянина-бідняка. Мій батько, Полюжин Михайло Миколайович, 1910 року народження, загинув під час війни в 1944 році. Мати, Полюжин Марія Іванівна (в дівоцтві Котів), 1919 року народження...працювала в колгоспі». Про батька, якого йому ніколи не довелося побачити, в автобіографії окремі рядки: «... в серпні 1944 року був призваний в ряди радянської армії, незабаром від розриву міни в полі йому відірвало ногу. Стікаючого кров'ю, його підібрали санітари і помістили в госпіталь м. Дрогобича. Як виявилось пізніше, у батька була гангрена і, незважаючи на всі спроби лікарів врятувати його, він помер і похований на кладовищі с. Літині Дрогобицького району Львівської області 28 серпня 1944 року» [1, с. 121–124].

Тяжкий післявоєнний період болем закарбувався на долі кожної української родини, якій довелося пережити нелегкі воєнні та роки відновлення України. Що вже й говорити про тих, чие дитинство і юність випали на цей складний післявоєнний період. Нелегко зросталося сільському хлоп'яті, якому ніколи не довелося побачити батька, не почути його настанов, не спиратися на батьківську підтримку. Нашу увагу не оминув власноручний автобіографічний запис, виокремлений і присвячений батькові, залишений Михайлом Полюжином: «Батько, Полюжин Михайло Миколайович... помер за 5 місяців до мого народження» [1, с. 123].

Усією його родиною Михайла була лише мати – Марія Іванівна, яка працювала в колгоспі села Літиня на Львівщині. Рідних сестер і братів у Михайла ніколи не було.

Навчання в школі здібному учневі давалося легко, допомагали старанність і наполегливість. Після Грушівської середньої школи у 1962 році здібний до науки юнак вступає до Дрогобицького державного педагогічного інституту імені І. Я. Франка, який з відзнакою закінчує 1966 року, отримавши диплом П № 640123 за спеціальністю «Іноземні мови», з кваліфікацією «учитель англійської мови середньої школи» (дата видачі диплома 01 липня 1966 р.).

Відразу після отримання диплома, вже з серпня по листопад 1966 року М. Полюжин починає свою

педагогічну діяльність, працюючи вчителем англійської мови в Рівненській середній школі №7.

В автобіографії вченого зустрічаємо підтвердження його лінгвістичних здібностей, він перераховує мови, якими оволодів «англійською, німецькою, польською, російською, українською – володію вільно, французькою (зі словником) [1, с. 119].

З грудня 1966 р. по грудень 1972 р. Михайло Полюжин – асистент кафедри іноземних мов в Українському інституті інженерів водного господарства в місті Рівне. Цілеспрямований молодий вчений у цьому ж, 1972 році, вступає до аспірантури одного з найпрестижніших тогочасних вишів колишнього СРСР – Московського державного педагогічного інституту імені Моріса Тореза, на кафедру лексикології англійської мови. Упродовж навчання він успішно працює над дисертаційним дослідженням «Особенности функционирования системы префиксации в современном английском языке : диссертация канд. филолог. наук / М. М. Полюжин. Москва, 1975. 296 с. (назва мовою оригіналу), яке блискуче захищає 28 травня 1976 році і отримує диплом кандидата наук (диплом ФЛ № 001056 від 02 лютого 1977 року). Науковим керівником дисертаційного дослідження стала вже досить відома в мовознавчому світі вчена, в той час старша наукова співробітниця академії наук СРСР, доктор філологічних наук Олена Кубрякова. Дисертаційне дослідження молодого вченого було присвячене дослідженню особливостей функціонування системи префіксації в сучасній англійській мові, зокрема виявленню різних квантитативних і кваліфікативних характеристик цієї системи, виявлених при аналізі наукових та художніх текстів [2]. Вільний доступ до повного тексту наукового дослідження М. Полюжина зберігається в інституційному репозитарії УжНУ за покликанням https://drive.google.com/file/d/1JCgC4QeDrE_81bxDNhA34MuC8GYIO0j6/view?usp=sharing

Обрії наукових перспектив у російських установах не запаморочив голову талановитому молодому вченому, не переміг його любові й відданості Україні, тому вже з лютого 1976 року Михайло Полюжин продовжує працювати на українській освітянській ниві. Спочатку старшим викладачем, а з 29 січня 1980 року доцентом кафедри англійської мови факультету мов Івано-Франківського державного педагогічного інституту імені В.С. Стефаника.

Автобіографічні записи вміщують цікаві факти характеристики громадської роботи молодого науковця в той час: «... Під час роботи в інституті я брав участь у громадській роботі, протягом

чотирьох років був головою профбюро факультету іноземних мов, членом групи народного контролю, куратором студентських груп, відповідальним за виховну роботу в студентському гуртожитку, виконував інші доручення» [1, с. 121].

Не дивно, що неодноразові нагороди, як за наукові успіхи, так і громадську роботу, стали підтвердженням чіткої життєвої позиції науковця. Михайло Полюжин завжди був активним учасником всесоюзних, зональних та загальноінститутських наукових конференцій і семінарів.

Вчене звання доцента Михайло Полюжин отримав у 1981 році (атестат доцента ДЦ № 047910 від 16 вересня 1981 року (протокол №39д/д ВАК).

У 1982 році переїздить до Ужгорода, з червня 1982 на багато років пов'язує своє життя з Ужгородським державним (нині національним) університетом.

Біографія Михайла Полюжина рясно пересипана відомостями про його наукове і посадове зростання. До прикладу, витяг із протоколу № 1 засідання кафедри англійської філології від 27 серпня 1982 року засвідчує його перші сходинки кар'єрного зростання у згаданому ЗВО, а саме, участі в конкурсі на заміщення вакантної посади доцента кафедри англійської філології Ужгородського державного університету. Протокол зберігає стенографічні записи виступаючих щодо обговорення кандидатури М. Полюжина, якими засвідчено його професійні риси як науковця. До прикладу, доцент У.Р. Голик наголосила, що «... т. Полюжин має чудові рекомендації як науковий працівник»; викладач В.М. Бабидорич. відзначила, що «... т. Полюжин М.М. – досвідчений працівник, має хорошу наукову базу»; викладач В.І. Ситар дає таку характеристику «... особисто знаю Полюжина М.М. з 1976 р. ... Він людина розумна, ділова, перспективна. Він прекрасний педагог, не перестає вчитися і працювати над собою»; доцент М.Т. Ажнюк, підтримуючи кандидатуру М. Полюжина на вакантну посаду доцента, стверджує: «... хоч т. М.М. Полюжин ще молодий, але встиг зробити багато – читав ряд теоретичних і спецкурсів, має 12 публікацій у солідних видавництвах... Кафедрі потрібна саме така перспективна у науковому відношенні людина». На завершення обговорення завідувач кафедри англійської філології М.М. Егреші підсумовує: «...Полюжин М.М. – людина серйозна, відповідальна, яка бажає працювати. Найприємніше те, що він серйозно працює над науковим дослідженнями. Думається, що є всі підстави підтримати кандидатуру тов. Полюжина М.».

Витяг із протоколу № 2 від 10 вересня 1982 р. засідання ради факультету романо-германської філології (надалі РГФ) на наказ по університету № 2268 від 27 жовтня 1982 р. засвідчує обрання та призначення Михайла Полюжина на посаду доцента кафедри англійської філології Ужгородського державного університету. Вже з березня 1983 року на підставі рапорту декана факультету РГФ К.Д. Тимофєєвої наказом № 302 від 01.03.1983 р. Михайло Полюжин призначається заступником декана ФРГФ із наукової роботи. Через два роки доцента М. Полюжина призначають т.в.о. завідувача кафедри англійської філології.

Саме в цей період Михайло Полюжин плідно продовжує працювати над своїм докторським дослідженням «Діахронно-семантичний аспект англійського словотворення» (оригінал опису: Полюжин М.М. «Диахронно-семантический аспект префиксального словообразования в английском языке: диссертация док. филолог. наук, спец. 10.02.04 – германские языки / М.М. Полюжин. – Москва-Ужгород, 1993. – 416 с.») [3]. Вільний доступ до повного тексту наукового дослідження М. Полюжина зберігається в інституційному репозитарії УжНУ за покликанням https://drive.google.com/file/d/16R_MjFLB35DLpZjkZJoFJ6vxk1v_vOtW/view?usp=sharing/

Для завершення роботи над докторською дисертацією, відповідно до наказу Мінвузу УРСР № 161 від 24.07.1989 р. та наказу УжДУ № 499-05 від 24.07.1989 р., терміном на 2 роки М.М. Полюжина переводять на посаду старшого наукового співробітника. У грудні 1992 року розпочинається процедура підготовки до захисту докторської дисертації. Характеристику кандидата філологічних наук, доцента кафедри англійської філології Ужгородського державного університету (характеристика датована 26 листопада 1992 р.) надає тодішній декан факультету романо-германської філології доцент С.С. Бобинець, в якій зазначає, що «... під час роботи в університеті М. Полюжин читає лекції теоретичного курсу з лексикології й фонетики англійської мови, спецкурси з проблематики словотворення і номінації, веде практику викладання англійської мови... успішно займається дослідженням актуальних питань словотворення англійської мови, семасіології і дериваційної ономасіології. На той час ним опубліковано 40 наукових праць, зокрема й монографію «Діахронно-семантичний аспект префіксального словотворення в англійській мові». Цікавим фактом цитованої характеристики є перші згадки про підтримку наукових спрямувань таланови-

тої молоді «... результати своїх науково-теоретичних досліджень він успішно використовує в навчальному процесі і в керівництві студентськими науковими роботами» [1, с. 146]. До слова, як підтвердить життя, Михайло Полюжин відкриває дорогу в науку багатьом молодим науковцям, а віра в них буде підтверджена часом і стане для них основою їх наукового сходження.

Окремої уваги заслуговує докторська дисертація Михайла Полюжина. Анотація трактує: «Дослідження присвячене розгляду недостатньо вивчених у сучасній лінгвістиці проблем, що належать до історичної семантики, історичного словотворення, а також діахронних аспектів дериваційної ономасіології. У ньому описується становлення та розвиток системи префіксації за всю відому науці п'ятнадцятирікову історію її відображення у писемних пам'ятниках. Пропоноване дослідження, засноване на виявленні сукупності дистинктивних ознак, що виявляються у розвитку англійської префіксації у вищевказані періоди як у структурно-семантичному, так і ономасіологічному аспектах, дозволить ... дати повний опис змін, виклавши їх у строго хронологічному порядку» [3].

Науковим керівником дослідження знову стала на той час вже широко відома науковому світу професорка Олена Кубрякова. Захист наукового дослідження відбувся 13 квітня 1993 року в Інституті мовознавства Російської академії наук. Офіційними опонентами виступили відомі мовознавці, доктори філологічних наук, професори І.К. Архипов, О.Д. Мешков, В.Ф. Новодранова.

У січні 1993 р. відбулося засідання кафедри англійської філології (протокол № 5 від 22 січня 1993 р.), на якому пройшло обговорення кандидатури М.М. Полюжина щодо його участі в конкурсі на заміщення посади доцента кафедри англійської філології. Для більшої повноти характеристики М. Полюжина наведемо слова з виступу доцента У.Р. Голик: «... Михайло Михайлович досягнув великих успіхів у науковій роботі, написавши докторську дисертацію і представивши її до захисту, хоча йому зробити це було дуже нелегко... Ми шануємо його як вченого, який своєю науковою працею приніс користь Україні» [1, с. 150].

Підтвердженням успішного захисту дисертаційного дослідження стало присудження наукового ступеня доктора філологічних наук (диплом доктора наук ДТ № 020593 Вищої атестаційної комісії СРСР від 17 вересня 1993 р. / протокол № 42 д/20/). Уже з 6 жовтня 1993 року Полюжин М.М. призначається т.в.о. завідувача кафедри іноземних мов (наказ УжНУ №344-03 від 08.10.1993 р.).

У кінці жовтня 1996 р. завідувача кафедри іноземних мов М.М. Полюжина переводять на посаду завідувача кафедри англійської філології (наказ № 242-03 від 29.10.1996 р.).

Рішенням спеціалізованої Вченої ради Київського університету імені Т.Г. Шевченка диплом доктора наук Михайла Михайловича Полюжина нострифікований в Україні в 1999 році, затверджений рішенням президії ВАК України від 10 березня 1999 року (протокол 12-06/4, диплом ДД № 000538 від 10.03. 1999 р.), атестат професора кафедри англійської філології ПР № 000364 присвоєно рішенням Атестаційної колегії Міністерства освіти і науки від 20 квітня 2001 року (протокол № 2/6-П). Атестат професора кафедри англійської філології М. Полюжин отримав 04 травня 2001 року.

Уміння чітко управляти викладацьким колективом ще не раз буде підтверджуватися довірою йому, як керівникові кафедр. Протоколом № 2 від 09 жовтня 2001 року засвідчено рекомендацію Михайла Полюжина на посаду завідувача кафедри англійської філології згідно з оголошеним конкурсом. У витягу стенографується факт, про те, що доценти М.Т. Ажнюк, У.Р. Голик, О. Я. Добровольська, Г.П. Завальська, О.Ф. Мочар, викладачі І.В. Андрусак,

Т.Т. Вrabель, Е.Т. Дерді, О.І. Мигoliniнець, Т.М. Сакал дали позитивну оцінку програмі Михайла Полюжина на посаду завідувача кафедри англійської філології. Кандидатура доктора філологічних наук, професора Полюжина М.М. набрала найбільше голосів серед своїх колег. У витягу з протоколу № 9 від 08 листопада 2001 року засідання Вченої ради Ужгородського національного університету, на підставі таємного голосування зазначено: «... вважати обраним за конкурсом на посаду завідувача кафедри англійської філології Полюжина Михайла Михайловича», на якій він сумлінно працював до закінчення терміну перебування на займаній посаді до 08 листопада 2006 р. [1, с. 170].

Із 2006 року починається реалізація вченого як управлінця, він отримує запрошення перейти працювати до новоствореного вузу – Закарпатського державного університету (надалі ЗакДУ). Нові перспективи Михайло Михайлович приймає не відразу, але професор погодиться на запрошення ректора ЗакДУ, про що знаходимо підтвердження в наказі № 366/06-01 від 27.12. 2006 року, за яким М.М. Полюжин виконуватиме обов'язки проректора з навчальної роботи та міжнародних зв'язків із 27 грудня 2006 року.

Уже за рік у своєму звіті про обсяг виконаної роботи проректор ЗакДУ Михайло

Полюжин напише, що «... після призначення на посаду проректора з 27 грудня 2006 року до 14 грудня 2007 року, я відвідав і брав участь у обговоренні 93 лекційних і практичних занять на всіх факультетах; з червня 2007 року організував роботу новоствореної кафедри ділової іноземної мови і перекладу; під моїм керівництвом у 2007 році захищена кандидатська дисертація Я.М. Чаварги, підготовлена і подана до захисту дисертація М.В. Томенчук; продовжив керування роботами 5 аспірантів та 2 здобувачів; у 2007 році виступив опонентом 1 докторської і 4 кандидатських дисертацій; написав відгуки про 15 авторефератів кандидатських дисертацій; працював членом експертної комісії по допуску дисертацій до захисту; є членом спеціалізованих рад з захисту кандидатських дисертацій у Чернівецькому і Донецькому національних університетах» [1].

Ураховуючи той факт, що представлений аналіз виконаної роботи протягом лише одного календарного року вражає своєю науковою насиченістю, можна стверджувати, що, крім всіх інших посадових проректорських обов'язків, професор Михайло Полюжин був не лише сумлінним управлінцем, а й вченим, який пріоритетом своєї роботи ставив як свої власні наукові розвідки, так і підтримку молодих перспективних науковців. Своїм прикладом він вчив сміливо братися за нові починання, не відступати і не пасувати перед труднощами і цим наближати наукові горизонти.

У протоколі № 6 від 30 січня 2008 р. засідання кафедри ділової іноземної мови та перекладу зустрічаємо рядки з виступу колеги-проректора В.В. Бунди, який відзначив: «... педагогічна діяльність М.М. Полюжина пов'язана з впровадженням новітніх методів навчання і виховання молоді. Професор М.М. Полюжин має велику кількість наукових публікацій, які свідчать про великий науковий потенціал та постійний творчий пошук у науці» [1].

У згаданому протоколі старший викладач Д.В. Костюк нагадав про те, що на січень 2008 року захищена дисертаційна робота М.В. Томенчук, яка є сьомим дисертаційним дослідженням у керівничому активі професора М. Полюжина [1].

З 01 вересня 2008 року наказом № 262/06-01 від 17.09.2008 р. М.М. Полюжина переводять на посаду проректора з науково-методичної роботи Закарпатського державного університету, на якій він успішно працює до червня 2013 року, до часу приєднання Закарпатського державного університету до Ужгородського національного університету.

У січні 2015 року професор Михайло Полюжин відзначив своє 70-річчя. До ювілею вченого світ побачив біобібліографічний покажчик «Михайло Полюжин, Наталія Венжинович та їх учні» [4], який містить 180 сторінок бібліографічного тексту про основні етапи життя, наукову та педагогічну діяльність доктора філологічних наук, професора Михайла Михайловича Полюжина та кандидата філологічних наук, доцента кафедри української мови (нині доктора філологічних наук, професора, завідувачки кафедри української мови) ДВНЗ «Ужгородський національний університет» Наталії Федорівни Венжинович та їх учнів. Укладачем та відповідальною за випуск виступила кандидат філологічних наук Марія Медведь, бібліографічними редакторами стали Лариса Мельник та Олена Цуняк. Видання отримало рекомендацію Бібліотечної ради Наукової бібліотеки ДВНЗ «Ужгородський національний університет» і побачило світ накладом в 100 примірників (протокол № 4 від 26 серпня 2015 року).

Згаданий покажчик вмістив 140 позицій наукового доробку Михайла Полюжина, серед яких низка монографічних видань, зокрема: «Диакронно-семантический аспект префиксального словообразования в английском языке» (1992), «Функциональный и когнитивный аспекти английского словотворения» (1999), «Знання іноземних мов як важливий чинник конкурентоспроможності випускників ВНЗ України» (2011), «Лісабонська конвенція як першоджерела Болонського процесу (2011).

Михайло Михайлович Полюжин залишив у спадок студентам значний навчальний доробок. Це навчальні посібники: «Теорія і практика перекладу з англійської мови на українську» (1991), «Функциональное словосложение и префиксальные ономазиологические категории в английском языке» (1997), «Україна на шляху реформ : навч. посіб. з розмовної практики англійської мови» (1997), «Бахуврихи у сучасній англійській мові» (2004), «Курс лекцій з лінгвоісторіографії» (2004), «Lecture notes on historiography of linguistics»

(2002), «Курс лекцій з методики викладання іноземних мов (англ. мова)» (2004), «Основні проблеми теорії мовленнєвих актів : курс лекцій (англійською мовою)» (2005) та ін.

Упродовж своєї трудової діяльності Михайло Михайлович Полюжин підготував 13 кандидатів філологічних наук зі спеціальності «Германські мови». Наводимо імена науковців, яким професор Михайло Михайлович Полюжин відкрив шлях в науку: Андрусь Андріана Федорівна, Андрусяк Ірина Василівна, Ваврінчик Регіна Яношівна, Врабель Томаш Томашович, Голик Сніжана Василівна, Драбовська Віра Анатоліївна, Качмар Ольга Юріївна, Миголинець (Шовак) Оксана Іванівна, Мігорян (Візнюк) Ольга Василівна, Пасічник Галина Петрівна, Сакал Тетяна Миколаївна, Томенчук Мар'яна Василівна, Чаварга Ярослав Миколайович.

За вагомий внесок у розвиток сфери освіти і науки, за зразкове виконання службових обов'язків, високий професіоналізм, ефективне сприяння формуванню та забезпеченню реалізації державної політики у сфері освіти і науки Михайло Михайлович Полюжин був відзначений Почесною грамотою і медаллю Закарпатської обласної ради (1995 рік), Почесною грамотою Міністерства освіти і науки України (2011 рік), Почесною грамотою Ужгородської міської ради (2023 рік).

Висновки. Михайло Михайлович Полюжин, відомий учений-германіст, був і залишається яскравою особистістю. Колом наукових зацікавлень Михайла Полюжина стала англійська філологія, зокрема англійське словотворення, теорія номінації, лінгвоконцептологія, когнітивна лінгвістика, фразеологія. Наукове сходження відомого мовознавця розпочалося зі шкільної вчительської посади і сягнуло професорської вершини. Професор Михайло Полюжин написав багато глибоких наукових праць, створив свою наукову школу, виховав плеяду молодих науковців, чим залишив особливий слід як в їхньому науковому становленні, так і в розвитку української лінгвістичної науки.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Державний архів Закарпатської області. ДВНЗ «Ужгородський національний університет». Відділ кадрів. Особові справи працівників. Т. 5. Особова справа Полюжина Михайла Михайловича. Арк.118-206.
2. Полюжин М.М. Особенности функционирования системы префиксации в современном английском языке : диссертация канд. филолог. наук : 10.02.04 – германские языки. Москва, 1975. 296 с. URL: https://drive.google.com/file/d/1JCgC4QeDrE_81bxDHbA34MuC8GYIO0j6/view?usp=sharing (дата звернення: 28.02.2025)
3. Полюжин М.М. Диакронно-семантический аспект префиксального словообразования в английском языке: диссертация док. филолог. наук, спец. 10.02.04 – германские языки. Москва-Ужгород, 1993. 416 с. https://drive.google.com/file/d/16R_MjFLB35DLpZjkZJoFJ6vxk1v_vOtW/view?usp=sharing (дата звернення: 28.02.2025)

4. Михайло Полюжин, Наталія Венжинович та їх учні: біобібліографічний покажчик до 70-річчя Ужгор. нац. ун-ту. Уклад. і відп. за випуск М.М. Медведь; бібліогр. ред.: Л.О. Мельник, О.З. Цуняк; упоряд. персон. бібліогр.: В.Ф. Баньої, Т.Т. Врабель, Я.Ю. Світлик, М.В. Томенчук, М.Д. Химинець; М-во освіти і науки України, ДВНЗ «Ужгородський національний університет», Наук. б-ка УжНУ. Ужгород: ФОП Сабов А.М., 2015. 180 с.: іл.

Дата першого надходження рукопису до видання: 26.09.2025

Дата прийнятого до друку рукопису після рецензування: 30.10.2025

Дата публікації: 28.11.2025